EMBARGO TOT MOMENT VAN UITSPREKEN

Speech van Mr. J.G. Rietkerk, voorzitter van de VVD- Tweede Kamerfractie, t.g.v. de Algemene ledenvergadering d.d. 25 en 26 april 1900 te Groningen In het Cultuurcentrum d'Oosterpoort.

Mijnheer de Voorzitter,

Het is goed om na 11 jaar weer hier In Groningen ons congres te kunnen houden. De VVD heeft altijd een hechte basis in Groningen gehad.

Bij de uitnodiging met het gele katern, waar U, voorzitter - Uw voorliefde daarvoor kennende - vast niet onschuldig aan geweest bent, heeft "onze" commissaris der Koningin ons nog eens terecht voorgehouden, dat Groningen veel meer Is en veel meer te bieden heeft dan alleen maar werkloosheidsproblemen.

Ik kan U verzekeren, dat wij er van harte aan zullen blijven meewerken om het veelzijdige beeld, dat Groningen ons nu al biedt, verder te versterken. En Ik weet ook zeker dat, mochten wij In de toekomst eens een ogenblik verslappen In onze aandacht voor het Noorden des lands, onze noordelijke kamerleden ons daar direct weer met de haren bij zouden slepen.

Met de PTT, de Eemshaven, met de Industrievestigingen in Oost-Groningen, met de uitbreiding van de Universiteit en met de verruiming van de Investeringspremie-regeling is het kabinet alleen al voor Groningen bezig zijn toezegglngen waar te maken en het niet alleen bij woorden te laten.

Juist deze week nog heeft de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken de Instelling van de archief-selectiedienst In Winschoten van start doen gaan. Daarmee komt werk-gelegenheid voor 35 oplopend tot 200 mensen beschikbaar.

"Versterken van de zelfstandige kracht.*

Dat was het adagium van Thorbecke. Dat staat voor ons als hedendaagse liberalen, of wij nu In het kabinet of het parlement zitten, ook bij het regionale beleid voorop.

Waar staan wij en wat staat ons te doen?

Dat zijn vragen die elke partij zich natuurlijk bij voortduring moet stellen, maar die op

deze algemene ledenvergadering voor ons toch wel bijzondere actualiteit hebben.
Om verschillende redenen.
In de eerste plaats staan wij
voor forse, fundamentele discussies binnen onze partij naar aanleiding van de behandeling van de ontwerpen voor een nieuwe beglnselverkarlng en een liberaal manifest.

Herinnerd U zich het verwijt nog dat het met echte politieke discussies bij ons zo vaak dood in de pot zou zijn?
in de tweede plaats kijken wij alweer uit naar de verkiezingen van volgend jaar. het kabinet heeft er zo'n twee en half Jaar opzitten en nog een jaar te gaan. Wat is tot nu-toe bereikt en wat moet er verder nog gebeuren?
In de derde plaats geven allerlei ontwikkelingen van de laatste tijd, zowel nationaal als internationaal, aanleiding tot naders meer algemene bezinning. Ook, ja juist, voor ons als liberalen.
Om bij dit laatste te beginnen.
Wij staan aan het begin van de tachtiger jaren.
En hoewel jaartallen natuurlijk op zichzelf niets betekenen, kan Ik mij toch niet aan de Indruk onttrekken dat wij een nieuwe, andere fase In onze politieke en maatschappelijke verhoudingen tegemoet gaan.

En niet zonder meer in gunstiger zin.
Op Internationaal gebied pakken zich donkere wolken 'samen.
De jarenlange ontwikkeling in de richting van meer ontspanning lijkt in Helsinki eerder een eindpunt dan een nieuw uitgangspunt te hebben gevonden.

De Russische SS-20 raketten en de brute, onaanvaardbare bezetting van Afghanistan moet toch een ieder wie vrede en vrijheid lief Is tot het inzicht brengen dat het communisme alleen maar gestuit kan worden door een krachtig antwoord in

gemeenschappelijk NAVO-verband.
En dat er alleen vanuit een machtsevenwicht kansen voor wederzijdse ontwapening zijn. Daarom hebben wij bij het kernwapendebat dan ook het kabinet heel duidelijk laten weten dat het voor ons onherroepelijk afgelopen zou zijn als Nederland zich van de NAVO- beslulten voor West-Europa zou distantiëren.
Hij mogen niet voor het pacifisme en neo-neutralisme zwichten. De V.V.D bevindt zich daarbij In het goede gezelschap van driekwart van de Nederlandse bevolking, die volgens opiniepeilingen nog steeds achter het NAVO-lidmaatschap en een loyale defensie-inspanning staat.

Wij weten ons gesterkt door het gezonde verstand van de Nederlanders, die nog niet zijn vergeten welke landen voor onze vrijheid borg staan en door welke landen de wereldvrede bedreigd wordt.
Als de Sovjet Unie, zoals wij hopen, terugkeert op het pad van detente on een minder bedreigend beleid gaat voeren, moeten wij alle kansen aangrijpen om het ontspannings-proces te herstellen.
Maar wij moeten er ook voor zorgen dat ons land niet in slaap wordt gewiegd door het Idealisme van het gebroken geweertje.

De gijzeling in Iran is een ongekende schending van de broze wereldrechtsorde. Als regeringen niet meer de veiligheid van eikaars afgezanten garanderen en voor het terrorisme door de knieën gaan, vernietigen zij het belangrijkste Instrument, de communicatie met elkaar die noodzakelijk is om de vrede te handhaven.
Nederland heeft samen met zijn Europese partners scherp geprotesteerd tegen deze gijzeling. Wij protesteren niet alleen maar omdat deze kwelling onze grootste en trouwste bondgenoot, Amerika, wordt aangedaan.
liet hele volkenrecht staat op het spel. Hij zouden even scherp moeten protesteren als het 53 Russische of Chinese diplomaten betrof.

Er is nog een tweede reden,

In de Iraanse gijzelingsaffaire wordt de Verenigde Staten, de spil van het collectieve veiligheidsstelsel van de democratische landen, getart en gechanteerd.
De Amerikaanse president heeft geduldig een oplossing gezocht door diplomatiek overleg en door de Veiligheidsraad, het Internationaal Gerechtshof de VN-Secretaris, een VN-Commissie In te schakelen, geheel volgens het Handvest van de VN en het volkenrecht.
De Sovjet Unie torpedeerde de Veiligheidsraadresolutle die een economische boycot tegen Iran uitsprak. De Sovjet Unie vernietigde daarmee de kans op een collectieve, vreedzame maatregel van de VN ter verdediging van een elementaire regel In het diplomatieke verkeer. Dat land heeft ook blijkens Afghanistan geen boodschap aan de wereldrechtsorde.
De Amerikaanse president, ten einde raad, heeft de diplomatieke betrekkingen met Teheran verbroken en een boycot uitgevaardigd. |
Men kan betwijfelen of dit effectief is tegen Iran, waar de macht niet in de handen van de regering, maar bij religieuze leiders en terroristen berust, die op confrontatie belust zijn.

President Carter roept de hulp in van ons, zijn bondgenoten, om zijn nog steeds vreedzame maatregelen te steunen.
WIJ kunnen Amerika hierin niet alleen laten ploeteren.
Het Amerikaanse volk vraagt solidariteit van de Europeanen, die in deze eeuw tweemaal vooral door de hulp van de Amerikanen van de oorlogsgesel zijn bevrijd.
Terecht heeft de heer Wiegel als waarnemend minister van Buitenlandse Zaken dan ook gesteld dat die solidariteit doorslaggevend moet zijn voor het beleid.
WIJ moeten laten zien dat wij Europeanen niet enerzijds van de Amerikaanse bescherming willen profiteren, maar anderzijds 'niet thuis' geven als er een offer van ons wordt gevraagd. Met een vertrouwenscrisis tussen Amerika en West-Europa tasten wij het hart van de Atlantische samenwerking aan. N.I. de Amerikaanse bereidheid zich garant te stellen voor de vrijheid van West-Europa. De Europese Raad die zondag en maandag bijeen Is, moet dan ook steun

aan de Verenigde Staten geven die Indruk op de publieke opinie in Amerika maakt. Eenzelfde solidariteit mag van ons gevraagd worden voor Israël. Zolang de P.L.O. geen afstand doet van zijn doelstelling Israël te willen vernietigen en door blijft gaan met terroristische aanvallen op onschuldige burgers en kinderen , mag er van een erkenning van deze. Palestijnse organisatie geen sprake zijn.
Wij hebben ermee Ingestemd dat informele contacten met de
P.L.O. niet uitgesloten behoeven te zijn, maar die moeten
dan juist dienen om hen ons standpunt wel klem onder de
aandacht te brengen. Dezer dagen heeft min. v.d. Klaauw mij
nog uitdrukkelijk verzekerd het met deze zienswijze volledig eens te zijn.
Ik hoop Inmiddels van harte dat Israël en Egypte tot wederzijdse concessies bereid zijn om voor 26 mei a.s. te kunnen komen tot een regeling van de autonomie voor de bezette gebieden.
Dat zou weer een lichtpunt zijn In de wereld van Internationale spanningen. Evenals de onafhankelijkheid van Zimbabwe op het Afrikaanse front bewijst, dat het toch mogelljk Is na jarenlange strijd door overleg tot vrede en zelfbeschikking to komen.
En dan nu naar eigen land.
Ook daar kunnen de algemene verwachtingen moeilijk rooskleurig worden genoemd. Hordt het niet steeds duidelijker dat onze verzorgingsstaat, aan de opbouw waarvan wij allen hebben meegewerkt, dringend fundamentele herziening behoeft?
Veel te sterk is de afgelopen jaren de gedachte gevoed dat alle heil van de Staat te verwachten zou zijn; veel te Veel zijn ontwikkelingen bevorderd waarin steeds meer van de overheid werd gevraagd en dus ook steeds meer naar de overheid moest worden toegebracht.

De ernstige verstoringen, die dit voor een evenwichtige ontwikkeling van een gezonde maatschappij hebben meegebracht, bleven in de jaren van economische groei nog wat versluierd.
Wij konden in ons verkiezingsprogramma wel hameren op beperking van collectieve lasten en waarschuwen tegen de ondermijning van onze economie en van de

persoonlijke verantwoordelijkheid; toen er nog genoeg te verdelen was bleef dat een stem van een roepende in de woestijn.
Ons werd verweten daarmee onvoldoende aan te sluiten bij de maatschappelijke ontwikkelingen. En de bomen bleven tot in de hemel groeien.
Het kabinet-Den Uyl had de overheidsuitgaven in de eerste twee jaar al met zo'n 50% omhoog had gebracht.
Daarna kondigde (tot een z.g. matigingsbeleid af, het 1% beleid. Maar dat verhinderde niet dat uiteindelljk de hele economische groei naar de overheid is gegaan en dat het bedrijfsleven In de rode cijfers kwam met alle gevolgen vandien voor de werkgelegenheid.
En ondanks het feit dat wij nu voor 1980 helemaal geen - en voor de verdere tachtiger jaren in leder geval beduidend minder - economische groei in het vooruitzicht hebben, blijft de aandrang groot om aan dit foute, collectivistische denkpatroon vast te houden. De collectieve sector moet In wezen onaangetast blijven, ook al verstikt de rest van de maatschappij daardoor. Een heilige koe, geen witte, maar een rode.
Als het bedrijfsleven het niet meer aan kan, dan moeten er maar meer banen In de collectieve sector worden gecreëerd. Dan moet de vraag maar gesocialiseerd worden. Het begrotingstekort moet dan maar een stuk van die weer hogere kosten opvangen. En als die rekening dan nog onbetaalbaar blijft, dan moet die maar gepresenteerd worden aan de middengroepen via rlgoreuze nivellering met een nog snellere potvertering van het aardgas. Potverbranding zou minister Van Aardenne zeggen.
Dat Is de koers die de Partij van de Arbeid wil volgen.
Geen Bestek '81, geen extra ombuigingen van 3 miljard.
Geen ruimte voor het bedrijfsleven, maar verdere overheids- bevoogding.
"Sturingselementen" tot stand brengen, heet dat.
Maar het betekent wel dat het gehele economische gebeuren nog verder onder het beslag van die alles regelende overheid zou komen. Dab wordt bepleit in naam van het algemeen belang, maar men miskent of wil niet zien dat het toegeven aan de aandrang tot vergroting van de collectieve sector steeds meer neerkomt op het toegeven aan groepsbelangen en groepsegoïsme. Dat manifesteert zich In het maatschappelijk werk net zo goed als In de gezondheidszorg of bij het onderwijs, om maar enkele delen van

de quartaire sector te noemen.

wij beleven een doelbelangencultuur, om met Prof. In 't Veld te spreken. De zich aldus uitdijende verzorgingsstaat blijkt overigens niet alleen in economische opzicht tot ernstige verstoringen van noodzakelijke evenwichten te leiden.

Ook maatschappelijk komt er steeds meer verzet tegen een maatschappij waarin de bureaucratie hoogtij viert, waarin geen stap gedaan kan worden zonder vergunningen, waarin de deskundigen bijna alles te vertellen hebben en waarin de besluitvormingsprocedures zo ongecoördineerd en ingewikkeld zijn geworden,dat zelfs een directeur-generaal van ons binnenlands bestuur op een symposium moet toegeven dat er zo langzamerhand weinig meer van deugt.

De geloofwaardigheid van onze gehele besluitvorming komt dan in het geding, vooral bij jongeren. Naast het groepsegoïsme bevordert ook dit een samenleving waarin kraken, staken en bezettingen symptomen zijn van een verlies aan evenwichtige spelregels die voor een gezonde samenleving onontbeerlijk zijn.

Mijnheer de voorzitter.

Ik ben hier wat uitvoerig op Ingegaan, omdat naar mijn oordeel deze problematiek van onze verzorgingsstaat centraal zal staan bij alles wat ons In de komende tijd te doen staat.

Voor de richting waarin de oplossingen moeten worden gezocht zal dan eerst wel een keuze moeten worden gedaan.

Er zal een politieke keuze gemaakt moeten worden. Willen we doorgaan met een verdere collectivering van onze maatschappij met nog meer overheid, nog meer sturingsmechanismen, nog meer nivellering en minder eigen vrijheid en verantwoordelijkheid voor maatschappij en Individu.

Of willen we een liberale, pluriforme samenleving met gespreide Verantwoordelijkheden, waarin de overheid weliswaar belangrijke taken heeft, zowel op economisch als op sociaal gebied, maar die taken vooral richt op het beschermen van de zwakkeren, van

het milieu en op het stimuleren, op bet scheppen van voorwaarden.
Wij willen een maatschappij waarin alle mensen zich zoveel mogelijk zelf, op eigen kracht, kunnen ontplooien.
Dat moet de overheid mogelijk maken. Door achterstanden bij het onderwijs weg te werken door de burgers voldoende veiligheid te bieden door energiebesparing te bevorderen en tot technologische vernieuwing aan te sporen door decentralisatie en democratisering te stimuleren; de over- heidslasten niet te hoog te laten oplopen.

Het vastlopen van de verzorgingsstaat komt vooral omdat de overheid - vaak met goede bedoelingen - veel te veel verantwoordelijkheden op zich heeft genomen die in de maatschappij thuishoren.
Daardoor raken steeds meer evenwichten verstoord. De overheid moet en kan ook niet alles.
Indien ooit, dan geloof ik dat juist nu een liberale aanpak de enige is die deze problemen kan oplossen.
Door de eigen verantwoordelijkheden van de burgers te versterken, economisch en maatschappelijk. Alleen dan kunnen de verhoudingen weer gezond worden.
Economisch door een zodanig evenwichtsherstel in de besteding van onze nationale middelen dat de particuliere sector weer ruimte krijgt voor groei en werkgelegenheid.
Maatschappelijk door eens de bezem door onze overbodige bureaucratie te halen.
Betutteling achterwege te laten, ook als alles niet volmaakt gaat. Door de burgers als individu en niet als nummer tegemoet te treden.
Dat vraagt ook een andere Instelling van de burger jegens de overheid. We zullen moeten afleren voor elk probleem bij vadertje Staat een oplossing te zoeken.

En als overheidshulp onontbeerlijk is, dan zal veel meer dan tot nu toe de voorwaarde gesteld moeten worden dat de belanghebbenden bij die voorziening daarvoor ook zelf redelijke offers brengen. Indien zij daartoe niet bereid zijn, moet bezien worden of de urgentie dan wel groot genoeg is oni de regeling te handhaven.
Om maar direct het verwijt te voorkomen dat de zwaksten daardoor gedupeerd zouden worden, verwijs Ik naar onderzoekingen die aantonen dat op verschillend gebied de

hogere Inkomens meer profiteren van subsidies dan lagere.
De deelbelangencultuur zou daarmee wel eens een flink stuk voedingsbodem kunnen verliezen. Reden temeer om te streven naar reële prijzen voor de gebruikers en lastenverlichting voor allen.
Dat betekent ook dat de overheid zijn steun aan de bedrijven herziet en in leder geval een einde maakt aan steunverlening, daar waar geen perspectief meer Is of de concurrentieverhoudingen worden verstoord.
De mogelijkheid van zo'n horstel van evenwicht moet worden nagegaan op elk gebied waar stagnatie dreigt. Haar de problemen alleen maar groter dreigen te worden.

Ik denk aan de arbeidsmarkt, aan het ziekteverzuim, aan het steeds groeiend aantal niet-actieven. Wat doen wij daaraan?
Mijnheer de voorzitter,
Vanuit deze visie wil Ik terugblikken en vooruitzien.
Het kabinet is nu twee en een half jaar aan de slag.
De ministers en staatssecretarissen hebben als het ware aan den lijve ervaren hoe moeilijk het is te hoog opgelopen structurele uitgaven terug te brengen.
Zij hebben ervaren hoeveel onredelijke verwijten men naar het hoofd geslingerd kan krijgen als men ook maar enige beperking in de stijging van bepaalde uitkeringen en Inkomens nastreeft. Zij hebben de grote weerstand ervaren tegen een noodzakelijk loonlngrijpen.
Wij hebben onze zorgen gehad, dat het kabinet bij de begroting voor 1980 de Bestek-lijn onvoldoende zou voortzetten. Ik heb daar toen geen geheim van gemaakt.
Daarna kwam met het aftreden van Minister Andriessen het vuur van de andere kant.
Als Ik nu na 2 Jaar de stand van zaken overzie dan constateer Ik dat het kabinet ernst gemaakt heeft met de aanpak van de sociaal-economische problematiek in de richting van een economisch evenwichtsherstel.
Met een 10 miljard aan Bestek-beperkingen, een 3 miljard extra ombuiging, een strakke loonmaatregel en een besluit nadere maatregelen te treffen als het begrotingstekort boven de 61 uit zou komen, heeft het naar het oordeel van de fractie voor dit moment al het redelijke gedaan wat gevraagd mag worden en door ons ook gevraagd is. Daarom

vonden wij dat onze Ministers het voorbeeld van de heer Andriessen niet moesten volgen.
Stelt U zich voor dat dit wel was gebeurd. Dan was er van alle vandaag zo nodige ombuigingen en matiging verder niets meer terecht gekomen.
Haar wij zijn er nog niet. Verschllllende-ombuigingen moeten nog structureel worden gemaakt en als de voortekenen niet bedriegen, zal het onvermijdelijk zijn het om-buigingsbeleid ook voor de begroting voor 1981verder voort te zetten, ookal is dat een verkiezingsjaar en ook al is dat niet populair.
Het kabinet heeft nog precies een jaar te gaan.

Een belangrijk jaar, waarin - zoals mevrouw Van Someren terecht schreef - politieke moed en duidelijkheid wordt gevraagd.
Ik hoop van harte dat ook onze coalitie-partner eraan moe zal willen werken dit kabinetsbeleid tot een goed einde te brengen en het kabinet voortaan minder hinderlijk voor de voeten zal lopen dan hij de afgelopen weken heeft gedaan.
Ata do dissidenten binnen het CDA het op een conflict aan willen laten komen, laten zij het dan zeggen. Zo niet dan mag ook van hen coöperatieve medewerking worden ver-wacht. De oppositionele manier waarop zij soms opereren, kan ik moeilijk meer loyaal noemen.
Minister Van Aardenne heeft de moed opgebracht geen verdere subsidie meer te verlenen aan de R.O.S. Dat was geen eenvoudige beslissing, maar de enige juiste.
Het is ook tegenover de belastingbetaler niet verantwoord geld te blijven steken In uitzichtloze bedrijfsactiviteiten. Juist omdat bekend is dat hij er alles aan doet om het bedrijfsleven weer gezond te krijgen, was het dwarsliggen van het CDA op zo'n punt onredelljker.
Mijnheer de Voorzitter,
In het kabinetsbeleid komen op verschillende punten ontwikkelingen tot uiting die ik bedoeld heb, toen ik over noodzakelijke herwaarderingen in de richting van grotere eigen verantwoordelijkheid en versterking van de particuliere sector sprak.
Ik noemde al het ombuiglngs- en matigingsbeleid en de herwaardering van de bedrijfssteun. Ik denk ook aan de eigen bijdragen in de volksgezondheid, de voorstellen

tot verbetering van het universitair onderwijs en de bevordering van onze buitenlandse handel en export een wezenszaak voor onze economie.
Dringend nodig is - de laatste berichten uit Indonesië onderstrepen dit nog eens - een versterking van de buitenlandse dienst voor de handelsbevordering. Onder de Nederlandse belangen, die onze ambassades hebben te dienen, vallen ook die van het Nederlandse bedrijfsleven.
Ik ben blij dat nu ervaren bedrijfsmensen worden aangetrokken. Dat was echt dringend nodig. Ik kan ook de amateurzenders en de aanpak van de rijbewijzen-rompslomp noemen.
Allemaal goede zaken, maar daarmee zijn wij er nog niet. Er zal nog meer moeten gebeuren. Voor dit laatste jaar wil Ik nog een zestal wensen noemen.

Verdere ombuigingen
Met de voorjaarsnota en vooral de begroting voor 1981 staat het kabinet voor de zware opgave het ombuigingsbeleid ook in dit laatste kabinetsjaar verder voort te zetten.
Verdere bezuinigingen zijn onvermijdelijk, liet begrotingstekort zal verder teruggedrongen moeten worden. Het is natuurlijk niet aanvaardbaar dat wij, zoals anders te voorzien valt, In 1984 alleen aan rente voor de staatsschuld al een bedrag van 20 miljard, gulden zouden moeten gaan betalen.
Ook de overheid zal de tering naar de nering moeten zetten. Tijdelijke besparingen zullen structureel moeten worden gemaakt. Dat zal van alle bewindslieden en van de kamerfracties veel Inspanning en zelfbeheersing vragen. Maar als wij van Iedereen matiging vragen, zal de overheid op zijn minst het voorbeeld moeten geven over de gehele linie.
Alleen langs die weg kunnen wij ons kostenpeil zo beheersen, dat wij de concurrentieslag met het buitenland aan kunnen.
2. Beter arbeidsmarktbeleid ■
Bepaald niet tevreden zijn wij over het arbeidsmarktbeleid. Wij vinden de 80.000 vacatures naast de 200.000 werklozen - om het maar bij de geregistreerde aantallen te houden - een luxe die wij ons niet kunnen permitteren.

Vele malen hebben wij erop gehamerd dat er op dat gebied veel meer kan en moet gebeuren.
Met het begrip passende arbeid, met de om- en herscholing, met de vakopleiding, met het onderwijs, dat meer op de beroepspraktijk moet worden gericht, met het ziekteverzuim, met de W.A.O.
Wij hebben voor al deze zaken ook concrete, verantwoorde aanbevelingen gedaan, die ik nu niet alle ga herhalen.
Zij zijn maar zeer ten dele gevolgd en van een verbetering, een evenwichtsherstel op de verstoorde arbeidsmarkt is nog niets te merken.
Veel bedrijven moeten hun produktle beperken wegens gebrek aan personeel. Ook hier In Groningen.
Is dit niet te gek om los te lopen, wanneer wij ons tegelijk de grootste inspanning moeten getroosten om te bezuinigen en te matigen terwille van de werkgelegenheid? Waarom is er zoveel koudwatervrees om op dit gebied meer te doen?
Als de overheidsinstanties op dit punt in gebreke blijven, dan zou juist dat er wel eens de oorzaak van kunnen worden dat wij, zoals de OESO voor ons land al heeft aanbevolen, dan wel naar heb enige andere middel dat dan overblijft moeten grijpen, te weten het scheppen van een grotere afstand tussen loon en uitkering.

3. Duidelijker beleid

Ook op andere punten verwachten wij van het kabinet een duidelijk beleid, liet mag best nog wat meer afrekenen mot erfenissen van het vorige kabinet. Als het kabinet hot moeilijk hoeft met de Instelling van een Postbank - een van de maatschappij-hervormende Idealen van de oppositie - laat het dan een keer gewoon beslissen dat die cr niet komt. Wij voelen er niets voor. En als men zich In de assurantiewereld zorgen maakt over PTT-plannen laat het die dan duidelijk wegnemen.
Met de OPVO-plannen van de Staatssecretaris van Onderwijs zijn wij ook weinig gelukkig, om van het Idee van een huurbelasting van een andere Staatssecretaris maar helemaal niet te spreken!

4. Privacy ook bij belastingen

Er gaan geruchten dat de belastingdienst nog verdere Inbreuken op de privacy voorstaat dan de verruiming van de vraagstelling op het aangiftebiljet. Ik mag de regering nog wel eens herinneren aan haar ferme verklaring dat de overheid er is voor de burgers en niet andersom. Wij zullen het beleid ook op het terrein van belastingen In dit laatste oogstjaar kritisch aan deze verklaring toetsen en ook aan de toezegging van het kabinet dat er speciale aandacht zal worden geschonken aan de verschillende functies van het Inkomen voor de zelfstandigen.

5. Een aktieplan voor de woningbouw

Ook de bouwmarkt geeft problemen. De bouw van de huurwoningen loopt bevredigend. Met name worden de beleggers weer in de woningbouw geïnteresseerd.

De situatie bij de koopwoningen Is daarentegen ronduit somber. Een groot aantal nleuwbouw-woningen staat op dit moment leeg, omdat de rentestand zo hoog Is. Veel bedrijven komen daarom In moeilijkheden en daarmee Is de werkgelegenheid van tienduizenden mensen gemoeid. Maar niet alleen uit oogpunt van werkgelegenheid Is de situatie onacceptabel. Ook uit sociaal oogpunt dient op zo kort mogelijke termijn iets te gebeuren. Nog steeds is de behoefte aan een eigen huis zeer groot. De woningnood is nog niet opgelost, hoezeer PvdA en D'66 ons dat onder het vorige kabinet ook wilden doen geloven.

Daarom mag dit kabinet niet lijdzaam toezien hoe de woningmarkt Ineenzakt. De nodige Initiatieven dienen te worden genomen om de zaak weer op gang te brengen. Ik denk daarbij met name aan meer prioriteit voor subsidie op het eigen woningbezlt.

Weliswaar heeft de nieuwe CDA-Staatssecretaris van Financiën in zijn nieuwe functie wat genuanceerder gesproken over de aftrekbaarheid van hypotheekrente, dan toen hij nog kamerlid was, maar het was toch goed dat het kabinet bij monde van de heer Wiegel nog eens bevestigd heeft dat daaraan te tornen onaanvaardbaar Is.

wij vragen van het Kabinet een aktieplan om de uitvoering van het voorgenomen bouwprogramma veilig te stellen. Daarvoor Is ook nodig dat allerlei - vaak hoogst onredelljke - gemeentelijke bepalingen worden afgeschaft die de elgenaar/bewoner

belemmeren wanneer hij zijn huls moet verkopen.
Ook overigens is op dit terrein zo langzamerhand een Verstikkend net van voorschriften, regels en bepalingen ontstaan, die de efficiency en kostenbeheersing niet bevorderen. Veel bureaucratische regels en belemmerende bepalingen kunnen worden opgeruimd. Mijn fractie is van plan in de komende maanden een zwartboek te publiceren van bepalingen die naar onze mening best gemist kunnen worden zonder dat de kwaliteit van de woningbouw daaronder lijdt.
Ik hoop dat het kabinet ook daarop positief zal willen Inspelen.
6. Aanwending aardgasbaten
En voor ik tot de afsluiting van mijn verlangslijstje kom, wil Ik nog eens herinneren aan de regeringstoezegging dat de extra aardgasbaten voor een belangrijk deel aangewend zullen worden voor lastenverlichting voor het bedrijfsleven. Dat Is dringend noodzakelijk. Daar houden wij het kabinet aan.
Mijnheer de voorzitter,
In de politiek moet gekozen worden. Ook D'66 zal eens duidelijk moeten maken of zij onze maatschappij verder In de richting van een allesbeheersende verzorgingsstaat wil laten gaan, of dat zij met ons de weg in wil slaan naar een pluriforme samenleving van vrije zelf verantwoordelijke burgers, met een Overheid die belangrijke, maar beperkte taken heeft en voldoende ruimte laat voor Initiatief en ontplooiing, persoonlijk zowel als zakelijk.
In de socialistische visie blijft men alle heil van de staat verwachten en is men zelfs bereid de modale inkomens erop achteruit te laten gaan om de overheid maar voldoende armslag te laten houden. Dat zouden de mensen best accepteren als ze maar daartegenover een Postbank, een VAD-regelung en nog enkele van dit soort rodo stokpaardjes aangeboden kregen. Wie dat gelooft, mag het zeggen.
Ook op dit punt lijkt de PvdA steeds verder van de maat- schappelljke werkelijkheid af te komen staan. Voor 1980 moest zij die visie onder druk van de vakbeweging al prijs-geven.
De middeninkomens komen er In deze visie helemaal niet meer aan te pas. Die zijn alleen maar goed voor Inleveren. Daar Is ook D'66 het trouwens volledig mee eens.
"Dat zijn mensen door wie met grof geld wordt gesmeten.

Dat kan beat wak minder", volgens Terlouw. Het is altijd goed te weten wie je vrienden zijn!
Mijnheer de voorzitter.
Er is de laatste dagen nogal wat te doen geweest over komende lijsttrekkerschappen. Ik heb daaraan mijn bijdrage geleverd door mij daarvoor niet beschikbaar te stellen.
Ik hoop niet dat dit nu gaat worden uitgelegd als een enorme opoffering van mijn kant. Ik heb in de politiek vaker iets afgewezen, hoe vreemd sommigen dat van politici ook vinden. Ik ambieer dié functie nieten ben ervan overtuigd dat ik de partij daarmee niet in verlegenheid breng.
Ik verwacht dat er bij ons geen discussies nodig zijn over het lijsttrekkerschap zoals nu al In het CDA zijn losgebrand. Nu al breekt men zich daar het hoofd over de vraag of bij een definitieve aanwijzing van de heer Van Agt het kabinetsbeleid wel of niet inzet van de komende verkiezingen zal moeten zijn.
De heer Van Agt zou dat wel van plan zijn, de heer Steentamp is het daar niet mee eens.
Die discussies zijn voorlopig nog voorbarig.
Het kabinet heeft zijn werk nog niet voltooid.
Wij volgen en beoordelen het positief, maar kritisch.
Maar als het deze rit voltooid, dan zullen wij natuurlijk staan voor al datgene wat het roet onze steun tot stand heeft gebracht. Wij zullen ons daarvan niet distantiëren.
Die duidelijkheid zullen wij onze kiezers niet onthouden.
Wij zullen er dit jaar nog een schepje bovenop doen.
En mot ons verkiezings-programma in de hand zullen wij de kiezers zeggen wat wij verder van plan zijn en hen overtuigen op ons te stemmen.
Waar wij ook staan in de partij, In het parlement of in het kabinet, wij staan allemaal voor éénzelfde Ideaal van een gezonde liberale maatschappij.
Laten wij daar met elkaar voor vechten.